

فصل نامه دانش شناسی

(علوم کتابداری و اطلاع رسانی و فناوری اطلاعات)

دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال

سال دوازدهم، شماره ۴۷، زمستان ۱۳۹۸، از صفحه ۵۱ الی ۵۱

وب سنجی و ارزیابی کتابخانه های دیجیتال ایران

مؤژان معارف^۱ | سودابه شاپوری^۲ | هاجر زارعی^۳ | شهرام صلواتی^۴

۱- دانشجوی دکتری، علم اطلاعات و دانش شناسی، واحد تنکابن، دانشگاه آزاد اسلامی، تنکابن، ایران Moujan_moaref@yahoo.com

۲- استادیار، گروه علم اطلاعات و دانش شناسی، واحد تنکابن، دانشگاه آزاد اسلامی، تنکابن، ایران (نویسنده مسئول) shapoori110@toniau.com

۳- استادیار، گروه علم اطلاعات و دانش شناسی، واحد تنکابن، دانشگاه آزاد اسلامی، تنکابن، ایران hajar_zarei@toniau.ac.ir

۴- استادیار، گروه بازاریابی، واحد تنکابن، دانشگاه آزاد اسلامی، تنکابن، ایران salavatah@gmail.com

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۷/۲۸ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۸/۲۹

چکیده

هدف: هدف اصلی پژوهش حاضر تعیین وضعیت رویت پذیری کتابخانه های دیجیتال ایران است.

روش پژوهش: این مطالعه به روش تحلیل پیوندی و بررسی آمار بازدید سایت کتابخانه های دیجیتال ایران صورت گرفته و از نوع

ارزیابانه است. نوشتار حاضر به بررسی رتبه یاهو، گوگل، الکسا، رتبه در میان سایت های ایران و پیوندهای دریافتی کتابخانه های دیجیتال ایران پرداخته است. ۵۰ کتابخانه دیجیتال که واجد شرایط، داشتن نرم افزار مناسب، وجود منابع اطلاعاتی و راه اندازی رسمی کتابخانه بودند جامعه بالقوه این پژوهش را تشکیل داده اند. برای تجزیه و تحلیل داده ها از شاخص های آمار توصیفی در نرم افزار اکسل استفاده شده است.

یافته ها: یافته ها نشان داد با سنجش اعتبار وب سایت کتابخانه های دیجیتال با فاکتور پیچ رنگ یاهو فقط ۹ کتابخانه شناسایی شده

است، کتابخانه دیجیتال تبیان رتبه اول را در بررسی پیوندهای دریافتی و رتبه گوگل به دست آورده و کتابخانه دیجیتال دانشکده کارآفرینی دانشگاه تهران رتبه اول را در میان سایت های داخل ایران و رتبه جهانی در بین جامعه آماری پژوهش به دست آورده اند، کتابخانه دیجیتال دانشگاه علامه طباطبایی نیز اولین رتبه یاهو را کسب کرده است.

نتیجه گیری: نتایج نشان داد که در مجموع درصد بالایی از وب سایت های کتابخانه های دیجیتال مورد مطالعه حضور پررنگی در سطح

بین المللی نداشتند که این امر نشان دهنده نقاط ضعف وب سایت های مذکور بوده است. کم بودن تعداد صفحات وب انگلیسی و جوان بودن کتابخانه های دیجیتال ایران از عمده دلایل حضور ضعیف کتابخانه های دیجیتال ایران در وب به شمار می روند. استفاده از آمیخته ترفیع مناسب و عوامل انسانی مؤثر میتواند در بهبود شرایط این کتابخانه ها موثر باشد.

واژه های کلیدی: کتابخانه های دیجیتال، وب سنجی، رویت پذیری

مقدمه

وب سنجی، ماهیت، ساختار و ویژگی های محتوایی وبسایت ها و همچنین ساختار پیوندها را به منظور درک بزرگراه های مجازی و ارتباط های درونی آنها به نمایش می گذارد. امروزه پیدایش وب جهان گستر، جهان را با پدیده ای به نام وبسایت روبه رو ساخته است. وبسایت ها از جمله نقاط اتصال و ارتباط کاربران با اطلاعات الکترونیکی می باشند (سهیلی و عصاره، ۱۳۸۷). وب در حال تبدیل شدن به یک وسیله ارتباطی برای انتشار نتایج و اشاعه دستاوردهای علمی و پژوهشی به دست آمده در مراکز دانشگاهی می باشد (مردانی نژاد و همکاران، ۱۳۹۱).

امروزه وب جهان گستر با سرعت فزاینده در تولید اطلاعات و دسترس پذیر کردن آنها قسمتی از این نیازها را برآورده کرده اند. از طرفی اینکه ایجاد یک وبسایت برای هر کسی که دانش اندکی از رایانه داشته باشد مقدور است. کتابخانه ها نیز در گذر از دنیای فیزیکی به دنیای مجازی، تحت تأثیر فناوری های نوین اطلاعاتی و ارتباطی قرار گرفته اند و با بهره گیری از این فناوری ها در این زمینه نخستین گام ها را در جهت دسترس پذیری و سهولت استفاده از خدماتشان برداشته اند و وبسایت کتابخانه های دیجیتال دروازه ای برای ورود به محیط مجازی است. این وبسایت ها به عنوان یک ابزار ارتباطی با اهداف چندگانه به کار گرفته می شوند.

کتابخانه های دیجیتال برای ساماندهی و دسترس پذیر کردن انبوه اطلاعات و معرفی قابلیت ها و توانمندی های خود بسیار تلاش می کنند. با توجه به اهمیت و جایگاه کتابخانه های دیجیتال در امر اطلاع رسانی و ارتباط با مخاطبین، کتابخانه های دیجیتال برای سازماندهی و دسترس پذیر کردن اطلاعات و معرفی قابلیت ها و توانمندی های خود از این بستر استفاده می نمایند. بنابراین به منظور دستیابی به کیفیت بهتر و بهبود دائمی این وبسایت ها، ارزیابی آنها از طریق روش های وب سنجی ضروری است تا با شناسایی نقاط ضعف و قوت آنها در هریک از معیارهای سنجشی بتوان ضعف های موجود را رفع و نقاط قوت را تقویت کرده و با رصد جایگاه خود در کشور و جهان نسبت به

رشد رتبه وبسایت کتابخانه دیجیتال اقدام کنند.

پژوهش در زمینه وبسایت کتابخانه های دانشگاهی از اواسط دهه ۱۲۲۰ میلادی و پس از به وجود آمدن و توسعه اینگونه وبسایت ها آغاز گردید. نکته مهم در این زمینه آن است که حوزه مورد توجه اینگونه پژوهش ها فوق العاده وسیع و در عین حال پویا می باشد؛ به طوری که تغییر و تحولات وسیع در آنها بر پژوهش های انجام گرفته نیز تأثیر گذار بوده است (فتاحی، ۱۳۸۵).

در این بخش به طور مختصر به سابقه پژوهش اشاره می شود:

در خارج از کشور نیز نوآگوا و آگارین در یک مطالعه، صفحات ۵۰ دانشگاه نیجریه را برای مطالعه الگو و فراوانی پیوندهای بیرونی و درونی انتخاب کردند. به طور کلی، وبسایت های مورد بررسی دارای ۶۷۵۶۷ پیوند بودند که نشان دهنده ۴۵ پیوند برای هر صفحه بوده است. نتایج مطالعه آنها نشان داد که این دانشگاه ها به دیگر وبسایت های دانشگاهی نیجریه پیوند نداده، بلکه بیشتر با وبسایت های غیردانشگاهی پیوند برقرار کرده اند (نوآگوا^۱ و آگارین^۲، ۲۰۰۸). سوگاک^۳ (۲۰۱۱) در مطالعه خود دلایل رتبه پایین وبسایت های دانشگاه های روسیه را بررسی کرده است. وی چنین نتیجه گرفت که رتبه پایین وبسایت های دانشگاه های کشور روسیه، ناشی از عدم توجه مسئولان دانشگاه به ارتقای وبسایت هاست و پیشنهاد نمود که مسئولان دانشگاه باید برنامه ریزی و سیاست گذاری های لازم را برای ارتقای محتوای وبسایت ها ارائه دهند. در مطالعه ای دیگر، اوساناده^۴ و اوگانده^۵ (۲۰۱۲) به بررسی رتبه وبسایت "آبیادن"^۶ براساس فایل های غنی شده، اندازه، گوگل اسکولار و رؤیت پذیری پرداختند. نتایج این مطالعه نشان داد وضعیت وبسایت این دانشگاه مناسب نبوده و باید استراتژی هایی مانند دیجیتالی کردن مقالات علمی، ایجاد وبلاگ برای اعضای هیئت علمی و قرار دادن لینک دانشگاه بر روی آن برای بهبود شاخص های این دانشگاه به کار گرفته شود.

1. Nwagwu

2. Agarin

3. Sugak

4. Osaunade

5. Ogundele

6. Ibadan

سطح کشور و جهان، شرایط و وضعیت موجود وبسایت‌های کتابخانه‌های دیجیتال ایران را مورد بررسی قرار دهیم. در این پژوهش جامعه پژوهش (کتابخانه‌های دیجیتال ایران) توسط سه موتور جست‌وجو مورد بررسی قرار می‌گیرد. نتایج این مطالعه می‌تواند برای مدیران و تصمیم‌گیرندگان کتابخانه‌های دیجیتال ایران مؤثر بوده و نیز جایگاه کتابخانه‌های دیجیتال ایران را مشخص نماید. بنابراین با انجام این پژوهش درصدد پاسخگویی به سؤالات زیر هستیم:

۱. میزان رؤیت‌پذیری کتابخانه‌های دیجیتال براساس بررسی پیوندهای دریافتی وبسایت‌های کتابخانه‌های دیجیتال ایران چگونه است؟
۲. سنجش اعتبار وبسایت کتابخانه‌های دیجیتال با فاکتور پیچ رنگ گوگل چگونه است؟
۳. سنجش اعتبار وبسایت کتابخانه‌های دیجیتال با فاکتور پیچ رنگ یاهو چگونه است؟
۴. بررسی رتبه جهانی^۱ کتابخانه‌های دیجیتال ایران در سایت الکسا چگونه است؟
۵. بررسی رتبه داخلی کتابخانه‌های دیجیتال ایران چگونه است؟

روش پژوهش

پژوهش حاضر به روش وب‌سنجی انجام شده است. جامعه پژوهش نوشتار حاضر (کتابخانه‌های دیجیتال ایران) متشکل از ۵۰ کتابخانه دیجیتال ایران بوده است از نظر توجه به ارائه عناصر اطلاعاتی ارزشمند و مورد نیاز کاربران و روزآمدی سریع اطلاعات مورد توجه قرار گرفته‌اند، این پژوهش به دلیل کم بودن جامعه آماری فاقد نمونه‌گیری بوده است.

کلید و ابزار اساسی پژوهش‌های حاضر، موتورهای جست‌وجو می‌باشند. آمار و داده‌های سه موتور جست‌وجو الکسا، یاهو و گوگل در تاریخ گردآوری و در این پژوهش استفاده شده است. گردآوری اطلاعات با استفاده از روش تحلیل پیوند (یکی از روش‌های وب‌سنجی) و بررسی آمار بازدید سایت‌ها انجام

نوروزی در پژوهشی به بررسی میزان پیوند به وبسایت‌های دانشگاه‌های ایرانی پرداخته و اشاره می‌کند که این میزان، درمقابل پیوندهای وبسایت‌های دانشگاه‌های دیگر کشورها بسیار پایین‌تر و کمتر بوده است (نوروزی، ۱۳۸۸). امین‌پور (۱۳۹۰) در یک مطالعه نشان دادند که وبسایت‌های دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران تأثیر بر روی وب ندارند و در سطح بین‌المللی شناخته‌شده نیستند و دلیل آن را موانع زبانی و همچنین مشکلات فنی در طراحی وبسایت‌ها عنوان کرده‌اند. مسگرپور و همکاران (۱۳۸۸) نشان دادند که به‌منظور ارتقای رتبه وب دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی ایران لازم است سیاست‌گذاران و مدیران بخش آموزش و پژوهش کشور، راه کارهای مناسبی درخصوص ارتقا و پایش مداوم وبسایت‌های مؤسسات آموزشی و پژوهشی تدوین و اجرا نمایند. دیدگاه و عرفان‌منش (۱۳۸۴) در پژوهشی با عنوان "ارزیابی ظاهری، ضریب تأثیرگذاری و میزان بازدید از وبسایت‌های دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران" نشان دادند که وبسایت‌های دانشگاه‌های علوم پزشکی منطقه شمال کشور (بابل، گلستان، گیلان، و مازندران) در مقایسه با سایر دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور براساس شاخص‌های مورد بررسی در وضعیت مطلوبی قرار ندارند. صدقی و همکاران (۱۳۹۱) در پژوهشی به بررسی وضعیت وبسایت‌های دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور براساس شاخص‌های وب‌سنجی پرداختند و نشان دادند که وضعیت وبسایت‌های دانشگاه علوم پزشکی تپ برتر کشور در مقایسه با وبسایت‌های دانشگاه‌های تپ یک و دو به مراتب بهتر و رتبه آنها براساس شاخص‌های وب‌سنجی بسیار مطلوب‌تر می‌باشد. همچنین آنها بدین نکته اشاره کردند که همبستگی مثبت و معنی‌داری (۰/۸۵) میان رتبه وبسایت دانشگاهی و تپ آنها وجود دارد و رتبه وبسایت دانشگاهی به‌عنوان یکی از عوامل مؤثر بر تپ دانشگاه علوم پزشکی به حساب آورده می‌شود.

با توجه به اهمیت کتابخانه‌های دیجیتال و نبود پژوهش وب‌سنجی درباره این وبسایت‌ها که ارزش علمی، تحقیقاتی بالایی دارند، در پژوهش حاضر برآنیم تا با توجه به شاخص‌های وب‌سنجی رتبه وبسایت‌های کتابخانه‌های دیجیتال ایران را در

استخراج شده از آنها با نرم افزار اکسل تجزیه و تحلیل و رتبه بندی شده اند و به صورت جداولی جداگانه در هر قسمت تدوین شده اند. نتایج تجزیه و تحلیل داده ها رتبه های کتابخانه ها را در یاهو، گوگل، الکسا، رتبه داخلی در میان سایت های داخلی و پیوندهای دریافتی هر کتابخانه را نشان داده است.

یافته ها

یافته های پژوهش حاضر با توجه به سوالات پژوهش نوشته شده است که به ترتیب عبارتند از:
سوال اول: میزان رؤیت پذیری کتابخانه های دیجیتال براساس بررسی پیوندهای دریافتی وبسایت های کتابخانه های دیجیتال ایران چگونه است؟

برای پاسخ به سؤال نخست یعنی میزان رؤیت پذیری کتابخانه های دیجیتال ایران، ابتدا پیوندهای دریافتی وبسایت کتابخانه های دیجیتال محاسبه شده و مرتب گردیدند. نتایج به دست آمده پیوندهای دریافتی کتابخانه های دیجیتال ایران از طریق جست و جو در سایت الکسا و سپس منظم کردن کتابخانه های دیجیتال به ترتیب بیشترین به کمترین میزان پیوند دریافتی نشان داده است. که پنج کتابخانه دیجیتال اول که بیشترین پیوند دریافتی را داشتند به ترتیب (کتابخانه دیجیتال تبیان، کتابخانه دیجیتال کارآفرین دانشگاه تهران، کتابخانه دیجیتال سازمان اسناد و کتابخانه ملی، کتابخانه دیجیتال پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران و کتابخانه دیجیتال علم و صنعت) و کتابخانه شهرداری اصفهان آخرین رتبه را دریافت کرده است.

شده است. یافته های پژوهش به کمک استنادات صورت گرفته در گوگل، یاهو و الکسا میزان رؤیت پذیری، رتبه بندی و جایگاه وبسایت های کتابخانه های دیجیتال ایران تعیین شده است.

جامعه آماری پژوهش توسط سه موتور جست و جو بررسی شده است؛ آیتم های مورد بررسی در الکسا عبارت بودند از: الف) رتبه جهانی^۱ (رتبه جهانی وبسایت را در میان وبسایت های جهان نشان می دهد)؛ ب) بیشترین محبوبیت (نام کشوری که بیشترین بازدید را از سایت داشته است)؛ ج) رتبه در داخل کشور (در اینجا رتبه ایران بررسی شده است)؛ د) تعداد بک لینک ها^۲. تعداد کل سایت هایی که به سایت مورد بررسی لینک داده اند (به عبارت دیگر، هنگامی که یک وبسایت لینک کتابخانه دیجیتال مورد نظر را در سایت خود قرار دهد، یک بک لینک برای سایت کتابخانه در نظر گرفته می شود. بک لینک ها می توانند تأثیر بزرگی روی نتایج وبسایت در نتایج موتورهای جست و جو داشته باشند). همچنین پیج رنک گوگل^۳ که به اختصار PR می گویند، مورد ارزیابی قرار گرفته است. (پیج رنک نتیجه تجزیه و تحلیل لینک های ورودی به یک سایت است. پیج رنک رتبه ای است که گوگل برای یک سایت بین اعداد ۰ تا ۱۰ در نظر می گیرد). هر قدر این عدد نزدیک به ۱۰ باشد نشان دهنده این است که این سایت لینک های ورودی زیادی دارد و سایت های زیادی به این سایت لینک داده اند. امتیاز صفحه یا پیج رنک از صفحات اینترنتی به یکدیگر منتقل می شود و هر چه امتیاز صفحه ای که به سایت مورد بررسی لینک می دهد بیشتر باشد، صفحات آن سایت نیز امتیاز بیشتری دریافت می کنند. سایت های مورد استفاده برای به دست آوردن نتایج این پژوهش

<https://checkpagerank.net/check-page-rank.php> و

<https://calc.worldi.ir/alexa/> و زمان انجام و گرفتن اطلاعات از سایت های مورد نظر در تاریخ ۱۵ تا ۱۷ خرداد ماه ۱۳۹۹ بوده است.

برای تجزیه و تحلیل داده ها از شاخص های آمار توصیفی استفاده شده است پس از وب سنجی سایت کتابخانه ها داده ها

1. Global Rank
2. Total Sites Linking In
3. Google Page Rank

جدول ۱. بررسی پیوندهای دریافتی کتابخانه های دیجیتال ایران

رتبه	نام کتابخانه ها	پیوندهای دریافتی
۱	کتابخانه دیجیتال تیبان	۶۲۶/۳۷
۲	کتابخانه دیجیتال دانشکده کارآفرینی دانشگاه تهران	۵۷۸/۸
۳	کتابخانه دیجیتال سازمان اسناد و کتابخانه ملی	۵۳۵/۴
۴	کتابخانه دیجیتال پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران	۸۹۸/۳
۵	کتابخانه دیجیتال دانشگاه علم و صنعت	۴۸/۳
۶	کتابخانه دانشگاه امیرکبیر	۲۸۹۴
۷	کتابخانه دیجیتال پژوهشگاه دانش های بنیادی	۸۹۴/۲
۸	کتابخانه دیجیتال دانشگاه امام صادق (ع)	۸۹۴/۲
۹	کتابخانه دیجیتال مؤسسه نشر و آثار امام خمینی (ره)	۷۶۶/۲
۱۰	کتابخانه دیجیتال دانشگاه علوم پزشکی مشهد	۶۸۴/۲
۱۱	کتابخانه دیجیتال دانشگاه علوم پزشکی اصفهان	۵۴۴/۲
۱۲	کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز	۵۰۲/۲
۱۳	کتابخانه دیجیتالی دانشگاه علامه طباطبائی	۲۵۵/۲
۱۴	کتابخانه دیجیتال دانشگاه صنعتی اصفهان	۲۴۵/۲
۱۵	کتابخانه دیجیتال آستان قدس رضوی	۲۳۵/۲
۱۶	کتابخانه دیجیتال علوم پزشکی تبریز	۰۱۶/۲
۱۷	کتابخانه دیجیتال دانشگاه علوم پزشکی ایران	۹۱۴/۱
۱۸	کتابخانه دیجیتال دانشکده علوم تربیتی و روان شناسی الزهرا	۵۳۵/۱
۱۹	کتابخانه دیجیتال دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد	۵۱۲/۱
۲۰	کتابخانه دیجیتال دانشگاه سیستان و بلوچستان	۲۰۲/۱
۲۱	کتابخانه دیجیتال دانشگاه ارومیه	۱۷۸/۱
۲۲	کتابخانه دیجیتال دانشگاه بین المللی امام خمینی	۱۴۹/۱
۲۳	کتابخانه دیجیتال دانشگاه علوم پزشکی گیلان	۰۸۸/۱
۲۴	کتابخانه دیجیتال قائمیه	۰۸۲/۱
۲۵	کتابخانه دیجیتال دانشگاه شاهد	۰۶۲/۱
۲۶	کتابخانه دیجیتال علوم پزشکی بیرجند	۰۲۸/۱
۲۷	کتابخانه دیجیتال دانشگاه پیام نور	۹۰۵
۲۸	کتابخانه دیجیتال دانشگاه علوم پزشکی اهواز	۸۶۸
۲۹	کتابخانه دیجیتال جامعه المصطفی العالمیه	۸۵۷
۳۰	کتابخانه دیجیتال علوم پزشکی ایلام	۸۳۸
۳۱	کتابخانه دیجیتال فرهنگستان علوم پزشکی	۷۶۵
۳۲	کتابخانه دیجیتال نورلیب	۷۶۰
۳۳	کتابخانه دیجیتال دانشگاه آزاد اسلامی واحد نجف آباد	۷۵۵

۶۸۳	کتابخانه دیجیتال دانشگاه خوارزمی	۳۴
۶۱۹	کتابخانه دیجیتالی انستیتو پاستور	۳۵
۵۸۸	کتابخانه دیجیتال شرکت ملی صنایع پتروشیمی	۳۶
۵۶۹	کتابخانه دیجیتال پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات (مرکز تحقیقات مخابرات ایران)	۳۷
۴۷۱	کتابخانه دیجیتال دانشگاه ادیان و مذاهب	۳۸
۴۱۶	کتابخانه دیجیتال مرکز اطلاعات و مدارک علمی کشاورزی	۳۹
۳۷۰	کتابخانه دیجیتال پژوهشگاه نیرو	۴۰
۳۴۵	کتابخانه دیجیتال بنیاد دایره المعارف اسلامی	۴۱
۲۲۰	کتابخانه دیجیتال دانشگاه صنعتی جندی شاپور دزفول	۴۲
۱۹۶	کتابخانه دیجیتال مجلس شورای اسلامی	۴۳
۱۷۰	کتابخانه دیجیتال آستانه مقدس حضرت معصومه	۴۴
۱۷۰	کتابخانه دیجیتال دانشگاه اصفهان	۴۵
۱۳۷	کتابخانه دیجیتال آیت الله بروجردی	۴۵
۱۳۶	کتابخانه دیجیتال علوم پزشکی بهبهان	۴۷
۱۰۹	کتابخانه دیجیتال سازمان اسناد و مدارک اسلامی	۴۸
۹۴	کتابخانه ملی دیجیتال پزشکی ایران	۴۹
۰	کتابخانه دیجیتال شهرداری اصفهان	۵۰

سؤال دوم: سنجش اعتبار وبسایت کتابخانه های دیجیتال با فاکتور پیج رنک گوگل چگونه است؟

دریافتی بوده است. کتابخانه های دیجیتال ایران با توجه به رنک گوگل امتیاز ۱/۱ تا ۶/۱ مرتب شده اند که کتابخانه دیجیتال تیان با گرفتن بالاترین امتیاز، اولین رتبه گوگل رنک را داشته است و کتابخانه دیجیتالی شهرداری اصفهان کمترین امتیاز را به دست آورده و در رتبه ششم قرار گرفته است.

نتایج به دست آمده از جست و جوی آدرس سایت تک تک کتابخانه های دیجیتال در پیج اندازه گیری گوگل رنک و سپس مرتب سازی سایت کتابخانه های دیجیتال بر اساس بیشترین امتیاز

جدول ۲. رتبه بندی کتابخانه های دیجیتال ایران بر اساس رتبه گوگل

رتبه	نام کتابخانه ها	رنک گوگل
۱	تیان	۶/۱
۲	دانشگاه امیر کبیر	۵/۱
۲	پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران	۵/۱
۲	دانشکده کارآفرینی دانشگاه تهران	۵/۱
۲	کتابخانه دیجیتال دانشگاه صنعتی اصفهان	۵/۱
۲	دانشگاه علم و صنعت	۵/۱
۲	دانشگاه علوم پزشکی مشهد	۵/۱

۵/۱	سازمان اسناد و کتابخانه ملی	۲
۱/۴	آستان قدس رضوی	۳
۱/۴	پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات (مرکز تحقیقات مخابرات ایران)	۳
۴/۱	پژوهشگاه دانش های بنیادی	۳
۱/۴	دانشگاه ارومیه	۳
۴/۱	دانشگاه آزاد اسلامی واحد نجف آباد	۳
۱/۴	دانشگاه اصفهان	۳
۱/۴	دانشگاه بین المللی امام خمینی	۳
۱/۴	دانشگاه سیستان و بلوچستان	۳
۱/۴	دانشگاه شیراز	۳
۱/۴	دانشگاه علوم پزشکی اصفهان	۳
۱/۴	دانشگاه علوم پزشکی اهواز	۳
۱/۴	دانشگاه علوم پزشکی ایران	۳
۱/۴	دانشگاه علوم پزشکی گیلان	۳
۱/۴	انستیتو پاستور	۳
۱/۴	دانشگاه علامه طباطبائی	۳
۱/۴	علوم پزشکی تبریز	۳
۱/۴	فرهنگستان علوم پزشکی	۳
۱/۴	دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد	۳
۱/۴	مؤسسه نشر و آثار امام خمینی (ره)	۳
۱/۴	قائمیه	۳
۳/۱	جامعه المصطفی العالمیه	۴
۳/۱	دانشکده علوم تربیتی و روان شناسی الزهرا	۴
۳/۱	دانشگاه ادیان و مذاهب	۴
۳/۱	دانشگاه امام صادق (ع)	۴
۳/۱	دانشگاه پیام نور	۴
۳/۱	دانشگاه خوارزمی	۴
۳/۱	دانشگاه شاهد	۴
۳/۱	شرکت ملی صنایع پتروشیمی	۴
۳/۱	علوم پزشکی بیرجند	۴
۳/۱	مرکز اطلاعات و مدارک علمی کشاورزی	۴
۳/۱	نورلیب	۴
۳/۱	علوم پزشکی ایلام	۴
۱/۲	آستانه مقدس حضرت معصومه	۵
۱/۲	آیت الله بروجردی	۵

۵	بنیاد دایره المعارف اسلامی	۱/۲
۵	پژوهشگاه نیرو	۱/۲
۵	دانشگاه صنعتی جندی شاپور دزفول	۱/۲
۵	سازمان اسناد و مدارک اسلامی	۱/۲
۵	مجلس شورای اسلامی	۱/۲
۵	ملی پزشکی ایران	۱/۲
۵	علوم پزشکی بهبهان	۱/۲
۶	شهرداری اصفهان	۱/۱

سوال سوم: سنجش اعتبار وبسایت کتابخانه های دیجیتال با فاکتور پیج رنک یا هو چگونه است؟

در ارتباط با رویت پذیری در یا هو کتابخانه هایی که دارای یا هو رنک بوده اند شامل ۹ کتابخانه می شدند و بقیه در یا هو یافت نشدند. هر چه عدد رنک یا هو بیشتر باشد کتابخانه رتبه بهتری را می گیرد. یافته ها نشان داده است که به ترتیب (کتابخانه دیجیتال دانشگاه صنعتی اصفهان، کتابخانه دیجیتال دانشگاه امیر

کبیر و کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز، کتابخانه دیجیتال پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران، کتابخانه دیجیتالی دانشگاه علامه طباطبائی، کتابخانه دیجیتال دانشگاه امام صادق (ع)، کتابخانه دیجیتال پژوهشگاه دانش های بنیادی، کتابخانه دیجیتال دانشگاه علوم پزشکی اصفهان و کتابخانه دیجیتال دانشکده کارآفرینی دانشگاه تهران) رتبه اول تا نهم را داشته اند. این نتایج با استفاده از جدول زیر نمایش داده شده است.

جدول ۳. رتبه بندی کتابخانه های دیجیتال ایران بر اساس رتبه گوگل

رتبه	نام کتابخانه ها	رتبه یا هو
۱	کتابخانه دیجیتال دانشگاه صنعتی اصفهان	۹۸/۰٪
۲	کتابخانه دانشگاه امیر کبیر	۹۴/۱٪
۳	کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز	۶۳/۲٪
۴	کتابخانه دیجیتال پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران	۵۷/۱٪
۵	کتابخانه دیجیتالی دانشگاه علامه طباطبائی	۵۳/۳٪
۶	کتابخانه دیجیتال دانشگاه امام صادق (ع)	۴۴/۳٪
۷	کتابخانه دیجیتال پژوهشگاه دانش های بنیادی	۴۴/۲٪
۸	کتابخانه دیجیتال دانشگاه علوم پزشکی اصفهان	۱/۱٪
۹	کتابخانه دیجیتال دانشکده کارآفرینی دانشگاه تهران	۰۹/۱٪

سوال چهارم: بررسی رتبه جهانی کتابخانه های دیجیتال ایران در سایت الکسا چگونه است؟

با بررسی رتبه جهانی کتابخانه های دیجیتال ایران در سایت الکسا و مرتب کردن آنها نتایج به دست آمده رتبه بندی ها نشان داده است که به ترتیب کتابخانه دیجیتال دانشکده کارآفرینی

دانشگاه تهران رتبه اول، کتابخانه دیجیتال تیسان رتبه دوم، کتابخانه دیجیتال امیر کبیر رتبه سوم، کتابخانه دیجیتال دانشگاه علوم پزشکی ایران رتبه چهارم و کتابخانه دیجیتال دانشگاه علم و صنعت با رتبه پنجم بالاترین رتبه بندی را داشته اند.

جدول ۴. رتبه بندی کتابخانه های دیجیتال ایران بر اساس رتبه جهانی الکتسا

الکتسا	رتبه	نام کتابخانه
۴۸۵۷	۱	کتابخانه دیجیتال دانشکده کارآفرینی دانشگاه تهران
۵۰۳۶	۲	کتابخانه دیجیتال تیان
۱۹۹۶۹	۳	کتابخانه دیجیتال امیرکبیر
۲۳۱۷۰	۴	کتابخانه دیجیتال دانشگاه علوم پزشکی ایران
۲۴۴۰۳	۵	کتابخانه دیجیتال دانشگاه علم و صنعت
۲۴۴۰۴	۶	کتابخانه دیجیتال پژوهشگاه دانش های بنیادی
۲۵۹۹۷	۷	کتابخانه دیجیتال سازمان اسناد و کتابخانه ملی
۳۲۵۸۳	۸	کتابخانه دیجیتال دانشگاه اصفهان
۳۶۶۵۷	۹	کتابخانه دیجیتالی دانشگاه علامه طباطبائی
۴۳۱۰۰	۱۰	کتابخانه دیجیتال دانشگاه علوم پزشکی اصفهان
۴۷۵۶۲	۱۱	کتابخانه دیجیتال دانشگاه شیراز
۴۸۸۱۳	۱۲	کتابخانه دیجیتال دانشگاه صنعتی اصفهان
۴۹۷۷۹	۱۳	کتابخانه دیجیتال دانشگاه علوم پزشکی مشهد
۵۱۵۶۴	۱۴	کتابخانه دیجیتال دانشگاه خوارزمی
۵۷۵۸۸	۱۵	کتابخانه دیجیتال دانشگاه آزاد اسلامی واحد نجف آباد
۶۱۲۵۲	۱۶	کتابخانه دیجیتال علوم پزشکی تبریز
۶۴۵۴۴	۱۷	کتابخانه دیجیتال جامعه المصطفی العالمیه
۶۷۸۸۳	۱۸	کتابخانه دیجیتال مؤسسه نشر و آثار امام خمینی (ره)
۷۳۳۰۶	۱۹	کتابخانه دیجیتال دانشکده علوم تربیتی و روان شناسی الزهرا
۷۹۷۱۲	۲۰	کتابخانه دیجیتالی قائمیه
۸۲۴۴۱	۲۱	کتابخانه دیجیتال نورلیب
۹۸۵۲۸	۲۲	کتابخانه دیجیتال دانشگاه پیام نور
۱۰۲۲۳۲	۲۳	کتابخانه دیجیتال دانشگاه علوم پزشکی گیلان
۱۰۳۵۲۳	۲۴	کتابخانه دیجیتال دانشگاه امام صادق (ع)
۱۰۴۰۴۹	۲۵	کتابخانه دیجیتال دانشگاه شاهد
۱۰۶۳۶۴	۲۶	کتابخانه دیجیتال علوم پزشکی بیرجند
۱۱۹۳۸۳	۲۷	کتابخانه دیجیتال مرکز اطلاعات و مدارک علمی کشاورزی
۱۲۰۶۴۸	۲۸	کتابخانه دیجیتال دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد
۱۲۴۷۹۲	۲۹	کتابخانه دیجیتال دانشگاه سیستان و بلوچستان
۱۳۶۸۳۲	۳۰	کتابخانه دیجیتال دانشگاه ارومیه
۱۹۹۴۰۳	۳۱	کتابخانه دیجیتال دانشگاه ادیان و مذاهب
۱۹۹۷۶۶	۳۲	کتابخانه دیجیتال دانشگاه علوم پزشکی اهواز
۲۰۸۹۳۴	۳۳	کتابخانه دیجیتال پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات (مرکز تحقیقات مخابرات ایران)

۲۳۷۲۵۳	۳۴	کتابخانه دیجیتال شرکت ملی صنایع پتروشیمی
۲۴۳۵۰۳	۳۵	کتابخانه دیجیتال آستان قدس رضوی
۲۷۷۵۳۶	۳۶	کتابخانه دیجیتال بنیاد دایره المعارف اسلامی
۲۹۲۲۲۸	۳۷	کتابخانه دیجیتال آستانه مقدس حضرت معصومه
۳۰۲۳۶۲	۳۸	کتابخانه دیجیتال علوم پزشکی ایلام
۴۲۸۸۷۵	۳۹	کتابخانه دیجیتال پژوهشگاه نیرو
۵۴۲۰۷۰	۴۰	کتابخانه دیجیتال دانشگاه صنعتی جندی شاپور دزفول
۶۰۷۴۲۵	۴۱	کتابخانه دیجیتال پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران
۶۵۰۹۹۰	۴۲	کتابخانه دیجیتال فرهنگستان علوم پزشکی
۱۰۲۷۸۷۸	۴۳	کتابخانه دیجیتال دانشگاه بین المللی امام خمینی
۱۱۷۳۲۱۲	۴۴	کتابخانه دیجیتال مجلس شورای اسلامی
۱۱۸۴۳۰۲	۴۵	کتابخانه دیجیتال آیت الله بروجردی
۱۳۷۷۱۹۰	۴۶	کتابخانه دیجیتال انستیتو پاستور
۲۱۱۸۱۶۹	۴۷	کتابخانه دیجیتال علوم پزشکی بهبهان
۲۵۰۲۷۳۷	۴۸	کتابخانه دیجیتال سازمان اسناد و مدارک اسلامی
۴۴۱۰۲۵۱	۴۹	کتابخانه ملی دیجیتال پزشکی ایران
۶۷۷۴۶۸۸	۵۰	کتابخانه دیجیتال شهرداری اصفهان

کبیر، رتبه سوم؛ کتابخانه دیجیتال پژوهشگاه دانش های بنیادی، رتبه چهارم و کتابخانه دیجیتال دانشگاه امام صادق (ع)، رتبه پنجم را به دست آوردند و کمترین رتبه را کتابخانه دیجیتال سازمان اسناد و مدارک اسلامی کسب کرده است.

سوال پنجم: با بررسی رتبه کتابخانه های دیجیتال ایران در میان سایت های داخلی کشور ایران و مرتب کردن آنها نتایج به دست آمده نشان داده است که به ترتیب پنج کتابخانه با رتبه های برتر شامل: کتابخانه دیجیتال دانشکده کار آفرینی دانشگاه تهران، رتبه اول؛ کتابخانه دیجیتال تبیان، رتبه دوم؛ کتابخانه دانشگاه امیر

جدول ۵. رتبه بندی کتابخانه های دیجیتال ایران در میان سایت های داخل کشور

نمره کسب شده داخل ایران	رتبه	نام کتابخانه ها
۱۶۴	۱	دانشکده کار آفرینی دانشگاه تهران
۲۴۱	۲	تبیان
۵۵۶	۳	دانشگاه امیر کبیر
۵۵۶	۴	پژوهشگاه دانش های بنیادی
۵۵۶	۵	دانشگاه امام صادق (ع)
۵۶۳	۶	پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران
۵۸۰	۷	دانشگاه علم و صنعت
۷۵۶	۸	سازمان اسناد و کتابخانه ملی
۸۹۳	۹	دانشگاه علامه طباطبائی

۹۴۰	۱۰	دانشگاه خوارزمی
۹۵۳	۱۱	دانشگاه علوم پزشکی ایران
۹۵۳	۱۲	کتابخانه ملی دیجیتال پزشکی ایران
۱۰۰۴	۱۳	دانشگاه شیراز
۱۲۵۰	۱۴	دانشگاه علوم پزشکی اصفهان
۱۳۰۳	۱۵	دانشگاه آزاد اسلامی واحد نجف آباد
۱۳۷۶	۱۶	دانشگاه صنعتی اصفهان
۱۴۶۸	۱۷	دانشگاه علوم پزشکی مشهد
۱۶۷۲	۱۸	مؤسسه نشر و آثار امام خمینی (ره)
۱۷۲۳	۱۹	علوم پزشکی تبریز
۱۸۰۵	۲۰	دانشکده علوم تربیتی و روان شناسی الزهرا
۲۵۱۲	۲۱	دانشگاه بین المللی امام خمینی
۲۵۷۶	۲۲	دانشگاه پیام نور
۲۶۵۳	۲۳	دانشگاه علوم پزشکی گیلان
۲۷۲۷	۲۴	دانشگاه شاهد
۲۷۹۵	۲۵	علوم پزشکی بیرجند
۲۸۷۳	۲۶	مرکز اطلاعات و مدارک علمی کشاورزی
۳۰۰۸	۲۷	قائمیه
۳۲۸۷	۲۸	دانشگاه سیستان و بلوچستان
۳۳۷۱	۲۹	نورلیب
۳۸۳۲	۳۰	دانشگاه ارومیه
۴۳۲۲	۳۱	دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد
۵۳۰۹	۳۲	پژوهشگاه ارتباطات و فناوری اطلاعات (مرکز تحقیقات مخابرات ایران)
۵۵۰۲	۳۳	دانشگاه ادیان و مذاهب
۶۲۰۰	۳۴	شرکت ملی صنایع پتروشیمی
۶۹۶۷	۳۵	آستان قدس رضوی
۷۸۲۸	۳۶	دانشگاه علوم پزشکی اهواز
۹۱۳۶	۳۷	آستانه مقدس حضرت معصومه
۸۱۳۶	۳۸	دانشگاه اصفهان
۸۶۷۱	۳۹	پژوهشگاه نیرو
۱۰۱۲۰	۴۰	دانشگاه صنعتی جندی شاپور دزفول
۱۳۱۵۶	۴۱	علوم پزشکی ایلام
۱۴۰۴۵	۴۲	بنیاد دایره المعارف اسلامی
۱۴۳۲۶	۴۳	انستیتو پاستور
۲۸۷۲۹	۴۴	آیت الله بروجردی

۳۰۰۱۱	۴۵	مجلس شورای اسلامی
۳۰۵۷۴	۴۶	علوم پزشکی بهبهان
۵۰۷۵۳	۴۷	فرهنگستان علوم پزشکی
۹۵۶۳۰	۴۸	سازمان اسناد و مدارک اسلامی

پس از آن کتابخانه دیجیتالی تبیان با امتیاز ۲۴۱ در رتبه دوم و کتابخانه دیجیتال دانشگاه امیرکبیر با امتیاز ۵۵۶ در رتبه سوم قرار گرفته است.

در پژوهش حاضر رؤیت پذیری کتابخانه های دیجیتال ایران با استفاده از سایت گوگل، الکسا و یاهو انجام شده و بررسی ها میزان رؤیت پذیری کتابخانه های دیجیتال ایران را در ارتباط با پیوندهای دریافتی، میزان رتبه جهانی الکسا و میزان رتبه داخلی در میان سایت های ایران و رتبه یاهو و پیوندهای دریافتی بررسی کرده است. در بررسی پیشینه های داخل کشور، (دانش، سهیل و نوکاریزی، ۱۳۸۷) به بررسی میزان رؤیت، میزان تأثیرگذاری و همکاری وبسایت های دانشگاه های علوم پزشکی ایران با استفاده از روش وب سنجی پرداختند. پیوند دریافتی پایگاه بالا نبود. آنها برای احراز رتبه های بالای برخی از پایگاه ها دلایل متعددی دانستند. از جمله این دلایل می توان به تعداد صفحه های بسیار بالای وبسایت ها، عناصر اطلاعاتی متنوع و ارزشمند، روزآمدسازی سریع اطلاعات، قدمت بالا، کاربرمدار بودن، ناوبری آسان، گستره جهانی و غیره اشاره کردند.

در پژوهش حاضر نشان داده است با توجه به نتایج از الکسا، یاهو و گوگل، به صورت کلی کتابخانه های دیجیتال ایران باید در تعداد و بهبود پیوندهای دریافتی، بهتر شدن رتبه جهانی و رتبه داخلی کشور رتبه گوگل و یاهو جهت جذب کاربران و رؤیت پذیری بیشتر تلاش کنند.

نتایج پژوهش حاضر نشان داده است که سایت کتابخانه های دیجیتال ایران نیز به اندازه کافی در جذب کاربر و رؤیت پذیری موفق نبوده اند و در موتورهای جست و جوی گوگل و یاهو عملکرد موفقی نداشته اند. این امر را می توان در پژوهش (دیدگاه و عرفان منش، ۱۳۸۴) که شانزده موتور جست و جو را براساس شش معیار موتور الکسا بررسی کردند نیز مشاهده کرد. آنها

پیوست (۱) رویت کتابخانه ها را تک به تک و به صورت کلی در تمامی سایت های نام برده نشان داده است.

بحث و نتیجه گیری

از جمله اهداف رتبه بندی، ایجاد انگیزه برای کتابخانه های دیجیتال، به منظور عرضه و انعکاس دقیق فعالیت های آنها در وب است. اگر عملکرد وب سایت یک کتابخانه دیجیتال پایین تر از حد انتظار باشد سیاست های آن باید مورد بازنگری واقع شود. همچنین لازم است کمیت و کیفیت انتشارات الکترونیکی افزایش و ارتقا یابد. با توجه به موارد مذکور، توجه کتابخانه های دیجیتال به انجام ارزیابی دوره ای ضروری است. در این راستا، پژوهش حاضر به ارزیابی وبسایت های کتابخانه های دیجیتال ایران پرداخته است. نتایج به دست آمده از سه موتور جست و جو بررسی شده است. بررسی ها در سایت گوگل نشان داده است که کتابخانه دیجیتال تبیان با امتیاز ۶/۱ رتبه اول و کتابخانه های دیجیتال امیرکبیر، پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران، دانشکده کارآفرینی دانشگاه تهران، دانشگاه صنعتی اصفهان، دانشگاه علم و صنعت، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، سازمان اسناد کتابخانه ملی با امتیاز ۵/۱ رتبه دوم گوگل رنک را به دست آوردند. کتابخانه دیجیتال شهرداری با امتیاز ۱/۱ دارای کمترین امتیاز از گوگل رنک و در رتبه ششم بین کتابخانه های دیجیتال ایران قرار گرفته است. بررسی بک لینک ها نشان داده کتابخانه دیجیتال تبیان با ۳۷۶۲۶ تعداد بک لینک در رتبه اول، کتابخانه دیجیتال کارآفرین تهران با ۸۵۷۸ بک لینک رتبه دوم، سازمان اسناد و کتابخانه ملی با ۴۵۳۵ بک لینک در رتبه سوم قرار گرفته است. بررسی رتبه داخلی سایت ها نشان دادند که کتابخانه دیجیتال دانشکده کارآفرین دانشگاه تهران با امتیاز ۱۶۴، اولین رتبه در بین کتابخانه های دیجیتال مورد بررسی را کسب کرده و

از جمله عوامل مؤثر در رؤیت پذیری کتابخانه های دیجیتال می توان به عوامل انسانی مؤثر اشاره کرد کلیه افراد و گروه ها که به نحوی در رشد کتابخانه های دیجیتال ایفای نقش می کنند که عبارتند از کاربران، کتابداران، تحلیل گران، مدیران وب طراحان و توسعه دهندگان سایت های کتابخانه دیجیتال، برنامه نویسان، کارشناسان فنی، ناشران، تامین کنندگان تجهیزات و سیستم های کتابخانه دیجیتالی که به عنوان پیشگامان نوآوری و توسعه کتابخانه دیجیتال شناخته می شوند، از جمله عوامل انسانی مؤثر هستند. آمیخته ترفیع که یکی از چهار گانه های بازرگانی است و شامل: تبلیغ، روابط عمومی و ترویج می شود می تواند در رویت پذیری بیشتر کتابخانه های دیجیتال تاثیر گذار باشد. همچنین تعامل به عنوان عاملی که علاوه بر جاییابی و دسترسی به اطلاعات، کاربران را در خلق دانش، بهبود و درک و حل مسئله و شناخت ابعاد منابع موجود در مجموعه یاری می رساند نیز در رویت پذیری بیشتر کتابخانه های دیجیتال تاثیر شایانی دارد. عمده مطالعات وب سنجی برای گردآوری اطلاعات خود از مطالعات کاوش استفاده می کنند، بارها و در متون مختلف نقایص و محدودیت های این موتورها اشاره شده است از جمله می توان به مشکلات فنی وب سایت ها، تغییر نشانی و محتوای وب سایتها و ضعف مدیریت آنها اشاره کرد که محدودیت این نوشتار بوده است.

با توجه به نتایج به دست آمده از پژوهش حاضر پیشنهاد می گردد، مدیران کتابخانه های دیجیتال با استفاده از ابزارهای مناسب تبلیغاتی و اطلاع رسانی به منظور آگاهی رسانی کاربران از خدمات که توسط کتابخانه های دیجیتال ارائه می گردد اقدام نمایند همچنین از عوامل انسانی مؤثر در کتابخانه های دیجیتال خود استفاده کنند تا بتوانند رویت پذیری کتابخانه دیجیتال خود را بالا برده و خدمات بهتری را به مراجعه کنندگان خود ارائه دهند.

منابع

۱. امین پور، ف (۱۳۹۰). روش های ارتقای رتبه وب سایت های دانشگاه علوم پزشکی ایران. اصفهان. نشریه دانشکده پزشکی

معیارهایی چون رتبه ترافیک، تعداد پیوندهای دریافت شده، کاربران ایرانی و خارجی، زمان صرف شده کاربران پایگاه، متوسط صفحات بازدید شده را در موتورهای جست و جوی مختلف مقایسه کردند، نتایج نشان داد که موتورهای جست و جوی عملکرد موفقی نداشتند و عملکرد ضعیفی در رتبه ترافیک داشتند و بیشتر آنها رتبه ترافیک بالای صد هزار کسب کردند. نمایش زمان کوتاه هر کاربر صرف جست و جوی از طریق این ابزار و تعداد کم صفحات بازدید شده نشان داد که موتورهای جست و جویی که مورد بررسی قرار گرفتند به اندازه کافی در جذب کاربران موفق نبودند.

باید بدین نکته اشاره نمود که برخلاف موتور جست و جوی گوگل، کتابخانه های دیجیتال ایران توجه کمتری به موتور جست و جوی یاهو دارند (در صورتی که این موتور جست و جوی تأثیر زیادی در رتبه بندی دارند) و برنامه ریزی برای نتایج به دست آمده نشان داده که در مجموع درصد بالایی از وب سایت های کتابخانه های دیجیتال مورد مطالعه از عامل تأثیر گذار اندکی برخوردارند که این امر نشان دهنده ضعف بسیار زیاد وب سایت های مذکور بوده است. نمایه سازی وب سایت ها توسط موتورهای کاوش و به تبع آن، بازیابی مناسب توسط آنها، مورد پیوند قرار گرفتن توسط وب سایت های دیگر و افزایش میزان پیوندها عوامل تأثیر گذار در رؤیت پذیری هستند. با توجه به نتایج به دست آمده و بررسی کتابخانه دیجیتال تبیان و کتابخانه دیجیتال دانشگاه کارآفرین دانشگاه تهران که بیشترین رویت پذیری را در میان کتابخانه های دیجیتال ایران داشته اند می توان نتیجه گرفت که موفقیت یک کتابخانه دیجیتال به عواملی مانند: ارزیابی، پوشش موضوعی، روزآمدی و قابلیت دسترسی بستگی دارد و نمی توان یک یا دو عامل را به عنوان تنها دلیل موفقیت یک وب سایت قلمداد کرد. نتایج نشان دادند که کتابخانه های دیجیتال کشور، حضوری چندان مؤثر در وب نداشته و در سطح بین المللی شناخته شده نیستند، کم بودن تعداد صفحات وب انگلیسی و جوان بودن کتابخانه های دیجیتال ایران را می توان دلیلی برای نتایج به دست آمده دانست. نتایج موجود و بررسی های انجام شده بر روی کتابخانه های دیجیتال ایران نشان داده

- اصفهان، ۱۲۷.
۲. دانش، ف؛ سهیل، ف؛ نوکاریزی، م (۱۳۸۷). تحلیل پیوندهای وب سایت های دانشکده های علوم پزشکی ایران با استفاده از روش وب سنجی. *کتابداری و اطلاع رسانی*، ۱۱، (۴۲).
  ۳. دیدگاه، ف؛ عرفان منش، م. ا (۱۳۸۴). مشارکت ایران و مالزی در تولید علم: بررسی الگوی هم تالیفی در وبگاه علوم و تحقیقات کتابداری و اطلاع رسانی دانشگاهی، ۴۳.
  ۴. سهیلی، ف؛ عصاره، ف (۱۳۸۷). تحلیل پیوندهای وب سایت های سازمان های نانو فناوری: یک مطالعه وب سنجی. *فصلنامه مطالعات ملی کتابداری و سازماندهی اطلاعات*، ۱۹.
  ۵. صدقی، ش؛ تفرجی، ر؛ رودباری، م (۱۳۹۱). بررسی وضعیت وب سایت های دانشگاه علوم پزشکی کشور بر اساس شاخص های وب سنجی. *نشریه سلامت*، (۵۰): ۸۵-۹۵.
  ۶. فتاحی، ر؛ حسن زاده، م (۱۳۸۵). نظرسنجی از کتابداران متخصص پیرامون شیوه های سازماندهی اطلاعات در وب سایت های کتابخانه های دانشگاهی؛ گزارش از مرحله دوم یک طرح پژوهشی. *کتابداری و اطلاع رسانی*، ۹ (۴): ۳۰-۵۰.
  ۷. مردانی نژاد، ع و دیگران (۱۳۹۱). ارزیابی کیفیت وب سایت های وادهای آموزشی مجازی دانشگاه های علوم پزشکی ایران و جهان. *نشریه گام های توسعه در آموزش پزشکی*، ۹ (۲):
- ۱۷۹ - ۱۹۰.
۸. مسگرپور، ب و دیگران (۱۳۸۸). مقایسه رتبه های کشورهای، منطقه ای و جهانی وب سایت دانشگاه ها و مراکز تحقیقاتی ایران. *فصلنامه حکیم*، ۱۲ (۳): ۱۸-۲۹.
  ۹. نوروزی، ع (۱۳۸۸). ارزیابی تولیدات علمی متخصصان علوم کتابداری و اطلاع رسانی ایران بر مبنای
  ۱۰. مقاله های بین المللی موجود در پایگاه استنادی. *کتاب ماه*، (۱۳۶): ۱۱ - ۲۱.
11. Nwagwu WE, Agarin O. (2008). Nigerian University websites: A Webometrics analysis. *Webology*, 5(4): Article 62. Available at: <http://www.webology.org/2012/v9n1/a95.html>
  12. Osaunade O, Ogundele CO. (2012). Valuation of the university of Ibadan website using Webometrics ranking parameters. *Transitional Journal of Science and Technology*; 2(3): 66-78. Available at: http://www.tjournal.org/tjst_april_2012/c5.pdf
  13. Sugak DB. (2011). Rankings of a university's websites on the internet. *Scientific and Technical Information Processing*; 38(1): 17-19.
  14. <https://calc.worldi.ir/alexa/>
  15. <https://checkpagerank.net/check-page-rank.php>

Webometrics and evaluation of Iranian digital libraries

Moujan Moaref¹ | Soodabeh Shapoori² | Hajar Zarei³ | Shahram Salavati⁴

1- PhD. Student. Department of Library and Information Science, Islamic Azad University, Tonekabon, Iran.
Moujan_moaref@yahoo.com

2- Assistant professor. Department of Library and Information Science, Islamic Azad University, Tonekabon, Iran
(Corresponding Author) shapoori110@yahoo.com

3- Assistant professor Department of Library and Information Science, Islamic Azad University, Tonekabon, Iran.
hajar_zarei@toniau.ac.ir

4- Assistant professor Department of Business Administration, Islamic Azad University, Tonekabon, Iran
salavatish@gmail.com

Abstract

Objective: The main purpose of this study is to determine the visibility status of Iranian digital libraries.

Method: This study was conducted by link analysis and survey statistics of Iranian digital libraries and the research is evaluative. The present article examines the rankings of Yahoo, Google, Alexa, rankings among Iranian sites, and the links received by Iranian digital libraries. Fifty eligible digital libraries with the right software, information resources, and official library setup make up the potential research community. Descriptive statistics indicators in Excel software have been used to analyze the data.

Results: The research findings showed that only 9 libraries were identified by measuring the validity of the Digital Libraries website with the Yahoo PageRank factor. And the digital library of the Faculty of Entrepreneurship of the University of Tehran have obtained the first rank among the sites inside Iran and the global rank among the statistical population of the research. Allameh Tabatabai University's digital library also ranks first among Yahoo.

Conclusion: The present study has determined the position of digital libraries in Iran and the world. Overall, a high percentage of the digital library websites under study did not have a strong international presence, indicating the weaknesses of these websites. Lack of English and young web pages, lack of Iranian digital libraries are the main reasons for the weak presence of Iranian digital libraries on the web. The use of a combination of appropriate promotion and effective human factors can be effective in improving the condition of these libraries.

Keywords: Digital Libraries, Webometrics, Visibility